

مروری بر نقش مهم شبکه های اجتماعی و فناوری اطلاعات در سیستم مراقبت
از راه دور در حوزه پیشگیری و درمان در بیماری دیابت
پرنیان عسگری^{1,2*}

1. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد،
ایران

2. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مدارک پزشکی و فناوری اطلاعات
سلامت، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد،
مشهد، ایران

*مشخصات نویسنده مسئول:

آدرس: مشهد، میدان آزادی، پردیس دانشگاه، دانشکده پیراپزشکی، گروه
مدارک پزشکی و فناوری اطلاعات سلامت.

09124333227

شماره تماس:

Email: asgarip951@mums.ac.ir

چکیده

مقدمه:

جهان در حال تجربه عصر ارتباطات است. سلامت هم از این امر مستثنی نیست. در این زمینه، فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICTs) دارای یک نقش برجسته است. در حوزه سلامت، فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICTs) به تدریج نقش مهمی ایفا می کند، در حال حاضر در زمینه های عملیات بالینی، مدیریتی و همچنین در حمایت از تصمیم گیری از سوی متخصصان و مدیران، حضور فناوری اطلاعات بسیار مهم است.

دیابتیکی از معضلات بهداشت عمومی جهان محسوب می شود به علت بالا بودن آن، و افزایش عوارض سلامت یکه ناشی از بیماری برآورد شده است که 285 میلیون نفر در سراسر جهان به دیابت دچار شده و هزینه مراقبت های بهداشتی جهانی را در سال 2010 به میزان 376 میلیارد دلار اختصاص داده است. و این ارقام به 439 میلیون نفر خواهد رسید و 490 میلیارد دلار تا سال 2030 افزایش می یابد.

طبق مطالعات ملی دیابت، در سالهای 2005-2008، 79 میلیون آمریکایی از جمعیت ایالات متحده 20 ساله و بالاتر (35 درصد از جمعیت 20 سال و بالاتر) دچار دیابت بودند.

حدود 30.3 میلیون نفر در سن بین مختلف - یا 9.4 درصد از جمعیت ایالات متحده - در سال 2015 دیابت داشته اند

در ایالات متحده تنها با هزینه مستقیم پزشکی و غیر مستقیم پزشکی در سال 2007 به 116 و 58 میلیارد دلار رسید.

هزینه های پزشکی برای افراد مبتلا به دیابت دو برابر بیشتر از هزینه های پزشکی برای افراد بدون دیابت است. و این میزان در حال افزایش است. طبق آمار ارائه شده حدود 5-6 درصد افراد 3 تا 69 ساله در شهر تهران مبتلا به دیابت هستند. مطالعات نشان داده است که نصف افراد دیابتی بررسی شده در ایران قبل از انجام مطالعات از بیماری خود آگاهی نداشتند. میزان شیوع بیماری دیابت در نواحی مختلف ایران متفاوت است. به عنوان مثال، طبق

بررسی های انجام شده بیشترین میزان شیوع بیماری دیابت در شهر یزد وجود داشته است. (16/3 درصد) طبق مطالعات اخیر 14 - 23% ایرانیان بالغ بالای 30 سال دیابتی هستند یا دچار عدم تحمل گلوکز (IGT) می باشند. تقریباً 25% موارد IGT در آینده دچار دیابت می شوند.

60 - 70 درصد افراد دیابتی دچار آسیب عصبی می شوند که ممکن است منجر به قطع پا در آنها گردد. در حدود 15% این افراد زخم پای ناشی از دیابت مشاهده شده است.

طبق بررسی های به عمل آمده ایران جزو کشورهای است که به میزان زیاد در معرض خطر ابتلا به دیابت قرار دارد و بروز دیابت در ایران رو به افزایش است.

پیشرفت های اخیر در فناوری اطلاعات (IT) همراه با ماهیتبینه سازی هزینه ها افزایش یافته و استفاده متداول فناوری اطلاعات (IT) فرصت های منحصر به فردی برای بهبود خودمراقبتی دیابت ارائه می دهد. هدف این مقاله بررسی متون بازبینی در مورد چگونگی استفاده از فناوری اطلاعات برای بهبود خودمراقبت برای بزرگسالان مبتلا به دیابت Type1 و Type2 است. خدمات شبکه های اجتماعی (SNS) می توانند ارتباطات و بازخورد گلوکز خون و سایر اطلاعات فیزیولوژیکی بین بیماران و متخصصین مراقبت های بهداشتی را تسهیل و بهبود بخشند.

چالش رو به رشد مدیریت دیابت، برای رویکردهای نوآورانه که هدف آن بهبود نتایج درمانی بیماران و کاهش بار اقتصادی در سیستم های مراقبت های بهداشتی است.

روش بررسی:

این پژوهش به صورت مروری و از طریق جستجو در پایگاه های اطلاعاتی معتبر از قبیل PubMed، Science direct، EBSCO، Embase، SID، Google Scholar و با کلید واژه های "Telemedicine"، "Social networking"، "Patient self-care"، "Information Technology"، "Health Care System" انجام شد. در نهایت 29 مقاله از سال 2010 تا 2018 انتخاب گردید.

یافته ها:

به طور کلی، 25 مقاله از مطالعات برخی از مزایای فناوری شبکه های اجتماعی و تله مدیسین را نشان دادند، 4 مقالات ارزش قابل توجهی را از طریق فناوری اطلاعات نشان ندادند، و 4 مورد از مقالات به طور واضح مزایای اضافه شده به فناوری اطلاعات را مشخص نم کردند. فناوری اطلاعات شامل اینترنت (13 مقاله)، تلفنهای همراه (10 مورد) بیان شده، تله مدیسین 4 مقاله و تکنیکهای پشتیبانی تصمیم (2 مورد) بود. محدودیت ها شامل توانایی استفاده، بازخورد زمانی، ادغام با ارائه دهنده پزشکی الکترونیکی (EMR) و ارائه دهنده خدمات، و همچنین تجزیه و تحلیل و قابلیت پشتیبانی تصمیم را ارائه کردند.

نتیجه گیری

یک نیاز اساسی برای مداخلات جامع تر وجود دارد که در آن چندین تکنولوژی برای مدیریت شرایط مزمن مانند بیماران دیابتیک پارچه سازی شود. و مداخلات فناوری اطلاعات باید از لحاظ فنی تأسیس شود و باید در طراحی و پیاده سازی آن به اصول طراحی کاربر محور و اجتماعی و فن یاهمیت داد. علاوه بر این، اثربخشی سیستم های خودمراقبتی باید به طور وسیعی در ابعاد مختلف

سنجیده شود: انگیزه برای خود مد یریتی، پیروی درازمدت، هزینه، پذیرش، رضایت و نتایج و ارزیابی آن بهعنوان یک نتیجه نهایی باید بررسی شود.

کلمات کلیدی : تله مدیسین، دیابت، شبکه های اجتماعی، خودمراقبتی و سیستم مراقبت سلامت.